

Redegørelse nr. R 9 (28/2 2017)

Folketinget 2016-17

OMTRYK (fejl i faktaboks s. 9)

Skriftlig redegørelse

(Redegørelsen er optrykt i den ordlyd, hvori den er modtaget).

Redegørelse af 28/2 17 om perspektiv- og handlingsplan 2017.

(Redegørelse nr. R 9).

Ministeren for ligestilling (Karen Ellemann):

FORORD: LIGESTILLING BETYDER LIGE MULIGHEDER FOR ALLE

Ligestilling betyder, at vi skal værne om – og forsvare – den enkeltes ret til at udtrykke sig, og til at udfolde sig frit. At ethvert menneske frit bestemmer over egen krop og eget liv.

Ligestilling betyder, at alle – uanset køn, seksualitet eller kønsidentitet skal have frihed til at være, den de er. At vi skal respektere hinanden og den enkeltes valg.

Vi er kommet langt med ligestilling i Danmark. Men det, vi har kæmpet for igennem så mange år, må ikke tages for givet – for det er bestemt ikke kommet af sig selv.

Som for andre frihedsrettigheder, som vores demokrati giver os mulighed for, gælder det, at vi hele tiden skal holde fokus på ikke at give køb på det, vi har opnået. Vi må ikke bare læne os tilbage og dermed risikere at erstatte fremskridt med tilbagegang.

Derfor har vi et fælles ansvar for at holde fast i dialogen og debatten om ligestilling. Også når emnet er ømtåleligt. Det gælder fx for de massive ligestillings-udfordringer, der kan være for kvinder med anden etnisk baggrund end dansk, det gælder, når mor og far planlægger barsel og orlov, når lærere og forældre taler uddannelse med piger og drenge, når unge omgås hinanden, og når virksomheder skal have nye ledere og bestyrelsesmedlemmer. Når alle udnytter deres fulde potentialer og talenter, er det til gavn for den enkelte og for samfundet.

Som minister for ligestilling er det min ambition at skabe rum for de debatter. De er afgørende. For kun gennem fortsat skarpt fokus på de udfordringer med ligestilling mænd og kvinder endnu møder, kan vi ændre de normer, der ligger til grund for dem.

Alle skal have frihed til at vælge det liv, de ønsker at leve – uden at blive udsat for diskrimination, vold og overgreb. Der er fortsat alt for mange kvinder og mænd, der udsættes for både fysisk og psykisk vold og overgreb i nære relationer. For mænd kan det være særligt tabubelagt at være udsat for vold fra en partner. Mens det for de unge kan være svært at sige fra og vurdere, hvornår deres egne og andres grænser overskrides.

Vi oplever desværre i tiden, at unge – særligt unge kvinder – risikerer at blive krænket, ved at andre end dem selv deler private billeder af dem på nettet. Den uhyggelige tendens skal vi have gjort op med. Når kommunikation og samvær i

høj grad sker på de sociale medier, kan det påvirke de unges selvbillede, trivsel og seksuelle grænser. Vi skal have fokus på det normskred, der sker nogle steder i vores samfund, hvor hadefulde ytringer, chikane og manglende respekt begrænser den enkelte.

Noget andet, vi skal sætte hårdt ind overfor, er den negative sociale kontrol, der skaber massive begrænsninger i nogle etniske minoritetsmiljøer – og som dermed fratager mennesker deres frie valg og muligheder. Vi må ikke lukke øjnene for, at der er miljøer i Danmark, hvor ligestillingen mere eller mindre er sat ude af kraft, og hvor fx unge ikke frit kan vælge venner, kæreste, uddannelse og ægtefælle.

Vi må og skal ikke acceptere, at nogen afholdes fra at leve med den frihed og ligestilling, vi i Danmark har opnået. For den gælder for os alle.

Danmark er et af de mest ligestillede lande i verden. Det forpligter. I alt for mange lande rundt om i verden er ligestilling og kvinders rettigheder under pres. Vi skal både skubbe på udviklingen ude i verden, og samtidig skal vi blive ved med at hæve barren for ligestillingen i Danmark – for de to ting hænger sammen.

Lige muligheder er forudsætningen for den enkeltes frie udfoldelse og deltagelse på uddannelserne, arbejdsmarkedet, i foreningslivet, den politiske debat og i samfundet generelt. Lige muligheder for at udnytte sit talent, udvikle sine evner og udleve sine drømme er vejen til udvikling og vækst i Danmark.

God læselyst.

BAGGRUND OG VISION FOR LIGESTILLINGSINDSATSEN I DANMARK

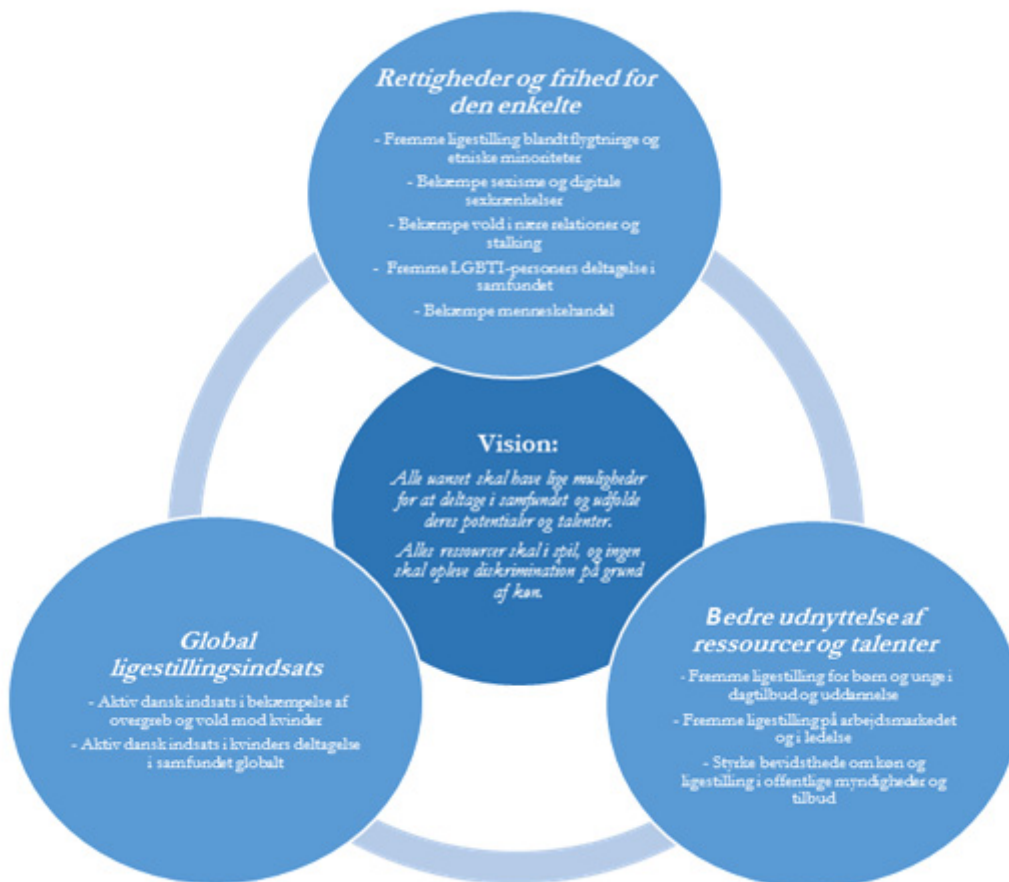
Ligestilling er en grundlæggende frihedsrettighed i det danske samfund, og Danmark er blandt de mest ligestillede lande i verden. Men der er plads til forbedring.

Udvikling og fremskridt sker ikke pr. automatik. Der er behov for, at mange forskellige aktører arbejder sammen om at skubbe på udviklingen og gøre en indsats. Der er brug for alliancer, hvor flere løfter i flok og sammen skaber gode rammer for, at alle uanset køn kan udfolde sig frit, udnytte sit talent og de muligheder, der er i Danmark. Det er til gavn for den enkelte, sammenhængskraften i det danske samfund og bidrager til vækst og udvikling.

Regeringens vision er, at:

»Alle skal have lige muligheder for at deltage i samfundet og udfolde sine potentialer og talenter. Alles ressourcer skal i spil, og ingen skal opleve diskrimination på grund af køn«

Perspektiv- og handlingsplanen sætter rammerne for det kommende års arbejde for at fremme ligestillingen i Danmark og internationalt. For at opfylde visionen arbejdes der med en række konkrete initiativer inden for tre indsatsområder: *Rettigheder og frihed for den enkelte, Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter og Global ligestillingsindsats.*

1. RETTIGHEDER OG FRIHED FOR DEN ENKELTE

Alle i det danske samfund har ret til at bestemme over egen krop og liv og frihed til at bestemme sin partner. Vold, menneskehandel, sexismen, negativ social kontrol og diskrimination skal bekæmpes, så den enkeltes frihedsrettigheder og mulighed for at udfolde sig ikke begrænses.

Fremme ligestilling blandt flygtninge og etniske minoriteter

I nogle etniske minoritetsmiljøer eksisterer der parallelsamfund, hvor værdier og normer strider mod de danske frihedsrettigheder, ligestilling og demokratiske principper. Negativ social kontrol og manglende ligestilling fratager den enkelte muligheden for at bestemme over sit eget liv og forfølge sine

drømme, og det er en væsentlig barriere for beskæftigelse og integration.

Særligt piger og kvinder er udsat for negativ social kontrol. Det kan hindre dem i at udfolde sig frit, vælge venner og kæresten og gå til fritidsaktiviteter. For nogle etniske minoritetsdrengene er der et forventningspres, om at de skal kontrollere deres søskende. Samtidig er drengene også selv udsat for negativ social kontrol.

Det er nødvendigt, at både piger og drenge, mænd og kvinder er med til at gøre op med den manglende ligestilling og negative sociale kontrol, der gør sig gældende i nogle etniske minoritetsmiljøer. Ligestillingen i Danmark må aldrig gradbøjes efter kultur, tradition eller religion.

Der igangsættes en lang række initiativer under den nationale handlingsplan om forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Fakta

- Blandt indvandrere med ikke-vestlig baggrund er 44 procent kvinder og 55 procent mænd i beskæftigelse.
- Blandt 25-39-årige ikke-vestlige indvandrere og efterkommere har ca. 22 procent mænd og 36 procent kvinder gennemført en videregående uddannelse.
- Årsstatistikken for kvinder og børn på krisecenter for 2014 viser, at kvinder med andet fødeland end Danmark udgør 45 procent på krisecentrene i 2014, selv om de kun udgør 12 procent af det samlede antal voksne kvinder i Danmark.
- 21 procent unge nydanske kvinder og 17 procent mænd oplever, at deres familie begrænser deres valg af kæreste eller ægtefælle.
- Andelen af nydanske unge, der oplever, at familien begrænser deres selvbestemmelse i valg af kæreste og ægtefælle, er faldet fra 23 procent i 2014 til 19 procent i 2016.
- I 2016 støttede 76 procent unge nydanske mænd og 85 procent ældre nydanske mænd demokratiet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet (2016) *Integration: Status og udvikling Medborgerskabsundersøgelse 2016*
LOKK årsstatistik, 2014

Udlændinge- og Integrationsministeriet (2016) *Medborgerskab, ligebehandling og selvbestemmelse i Danmark 2016*

Bekæmpe sexismen og digitale sexkrænkelser

Der er indikationer på, at der er sket en stigning i sexismen og hadytringer, blandt andet fordi debatter ofte ikke foregår ansigt til ansigt men skjult bag en skærm på internettet og de sociale medier.

Der er også eksempler på, at krænkende sexvideoer, nøgenbilleder og sexhistorier deles uden samtykke. Denne type sexmobning og deling af krænkende materiale er helt uacceptabelt og kan have store konsekvenser for ofrene.

Børn og unges sociale omgang på nettet har betydning for deres samvær og relation til hinanden, trivsel, selvbillende og overvejelser om egen krop. Der er en tendens til en perfektionskultur, som indebærer en risiko i forhold til de unges trivsel og tro på egne evner. Samtidig kan internettet skabe arenaer for nye former for seksuel adfærd og påvirke de unges seksuelle grænser.

Der er behov for fortsat at fremme unges frie udfoldelsesmuligheder og digitale dannelse og at bekæmpe sexismen og deling af krænkende billeder.

Fakta

- Fra 2011 til 2015 steg antallet af anmeldelser af deling af private billeder fra 44 til 101.
- Næsten 4 ud af 10 unge mellem 15 og 30 år har sendt eller delt et nøgenbillede af sig selv, og mere end halvdelen har modtaget et nøgenbillede af en anden person.
- 27 procent af adspurgte 13-årige føler, at de lærer for lidt i skolen om, hvordan man bruger internettet.
- 31 procent af adspurgte 13-årige har set billeder med seksuelt indhold uden at tale med nogen om det.
- 38 procent kvinder fandt deres seneste oplevelse med chikane ekstremt oprivende eller meget oprivende, mod 17 procent af mændene.
- Blandt 13-15-årige er ca. 10 procent piger og 12 procent drenge overvægtige. Men ca. 50 procent af pigerne og 22 procent af drengene synes, at de er for tykke.
- Ca. 40 procent piger og ca. 14 procent drenge i aldersgruppen 13-15 år udøver vægtreducerende adfærd.
- 76 procent af piger mellem 12 og 16 år ville ændre noget ved deres krop, hvis de kunne.
- 40 procent af adspurgte danske unge har oplevet ikke at have nogen at tale med om emner som følelser, krop og kærester.

Rigsadvokaten (2016)

YouGov for DR (2016)

Børnerådet (2014) *Børneindblik 1/14*

Als Research (2015)

WHO (2016) *Growing Up Unequal*

Nordstat for Vi Unge (2016)

YouGov for Sex & Samfund (2015)

Bekæmpe vold i nære relationer og stalking

Vold er et uacceptabelt overgreb på den enkelte. Alle har ret til et liv uden vold, overgreb og stalking uanset køn.

Vold kan have mange forskellige former og har alvorlige konsekvenser for de udsatte og deres pårørende. Voldsudsatte mænd møder ofte et større tabu fra omverdenen end kvinder, og det kan gøre det vanskeligt både at søge og få den fornødne støtte og hjælp. Der er også særlige udfordringer med unge, der udsættes for kærestevold. De kan ofte ikke helt vurdere, om de er udsat for vold, og de søger sjældent hjælp. Volden betyder, at de har svært ved at leve et normalt liv med uddannelse, venner og fritidsaktiviteter.

Der skal fortsat være en målrettet indsats mod vold i nære relationer og stalking samt et generelt fokus på, at vold fort-

sat er et problem i Danmark, ligesom der skal indsamles mere viden.

Fakta

- Det skønnes, at ca. 33.000 kvinder og 13.000 mænd hvert år udsættes for fysisk partnervold.
- Ca. 300 mænd og 1.800 kvinder kontakter årligt en skadestue på grund af udsættelse for vold fra en partner.
- I 2015 havde ca. 2.000 kvinder og 2.000 børn et ophold på et kvindekrisecenter.
- Skønsmæssigt udsættes ca. 19.500 kvinder og 12.000 mænd mellem 16 og 24 år årligt for fysisk, psykisk eller seksuel vold fra en kæreste.
- Halvdelen af unge udsat for kærestevold har alvorligt overvejet at skade sig selv, og 40 procent har skadet sig selv.
- 74 procent af de voldsudøvere, der har været i behandling hos Dialog mod Vold er vokset op i hjem med vold.
- 88 procent af adspurgte danskere mener, at vold mod kvinder og mænd i hjemmet altid er uacceptabelt og skal straffes ved lov.
- 100.000-132.000 danskere har oplyst, at de årligt udsættes for stalking. 37 procent af de stalkingudsatte er mænd og 63 procent kvinder.

Statens Institut for Folkesundhed (2012) *Vold i nære relationer*

Statens Institut for Folkesundhed (2012) *Partnervold mod mænd i Danmark*

LOKK & Socialstyrelsen (2015) *Årsstatistik 2014. Kvinder og børn på krisecenter*

Statens Institut for Folkesundhed pba. kærestevoldsundersøgelserne fra hhv. 2008 og 2012

Center for Selvmordsforskning (2015) *Kærestevold og dens følger*

Dialog mod Vold pba. spørgeskemaundersøgelse med 872 voldsudøvere ml. 2010 og 2015

Justitsministeriets Forskningskontor (2013) *Omfanget og karakteren af stalking.*

Fremme LGBTI-personers deltagelse i samfundet

Friheden til at vælge sin partner og leve åbent med sin seksuelle orientering og kønsidentitet er en grundlæggende frihedsrettighed i Danmark.

Danmark har som det første land i verden besluttet, at transkønnethed ikke skal betragtes som en psykisk sygdom. Danmark er også et af de lande i Europa, hvor færrest oplever diskrimination eller chikane på grund af seksuel orientering eller kønsidentitet. I 2016 blev Danmark placeret på en fjerdeplads i ILGA Europas såkaldte Rainbow map, som rangerer lande efter LGBT¹-personers levevilkår.

Men der er stadig problemer med diskrimination og manglende accept af LGBTI-personer både i Danmark og in-

ternationalt. Udfordringerne starter allerede i skolealderen, hvor undersøgelser viser, det er almindeligt, at elever oplever negative kommentarer eller lignende over for skolekammerater, der opfattes som LGBT. Og alt for mange danskere med LGBT-baggrund har skjult sin seksuelle orientering eller kønsidentitet, da de gik i skole.

Der er derfor brug for at fortsætte arbejdet med at fremme lige muligheder og frihed for den enkelte uafhængigt af seksuel orientering og kønsidentitet.

Fakta

- Ifølge EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder (FRA) har 64 procent af de medvirkende danske LGBT-personer oplevet negative kommentarer eller opførsel i skolen pga. deres seksuelle orientering eller kønsidentitet.
- 84 procent af de danskere, som har svaret på undersøgelsen, har oplevet negative kommentarer eller lignende over for en skolekammerat, som blev opfattet som LGBT.
- 22 procent af medvirkende danske LGBT-personer har inden for det sidste år oplevet diskrimination uden for arbejdsmarkedet.
- 63 procent af adspurgte danskere med LGBT-baggrund skjulte ofte eller altid deres seksuelle orientering eller kønsidentitet, da de gik i skole.
- 56 procent af adspurgte europæiske LGBT-personer er aldrig eller sjældent åbne om deres seksualitet eller kønsidentitet på deres arbejdsplads.

FRA (2014) *EU LGBT Survey*

Bekæmpe menneskehandel

Menneskehandel er en grov krænkelse af menneskerettighederne. Menneskehandel skal bekæmpes, ofrene skal beskyttes og hjælpes videre i livet, ligesom bagmændene skal retsforfølges.

Både kvinder og mænd er ofre for menneskehandel. Kvinder handlet til prostitution udgør langt hovedparten af dem, der vurderes at være ofre for menneskehandel. Størstedelen af de vurderede ofre for menneskehandel stammer fra Nigeria.

Bagmændene er kyniske og finder løbende nye udnyttelsesformer. Det viste Danmarkshistoriens hidtil mest omfattende sag om menneskehandel, den såkaldte Hvepsebo-sag. Der er internationalt bekymring for, at handel med mindreårige og menneskehandel til tvangsarbejde er stigende. En evaluering af Center mod Menneskehandel viser, at den danske indsats generelt er velfungerende og opstiller samtidig en række forslag til, hvordan indsatsen kan styrkes yderligere.

¹ ILGA Europe undersøgelse og FRA's survey omfatter alene LGBT personer, hvorfor der ikke anvendes betegnelsen LGBTI, når der henvises til disse.

Der vil blandt andet blive fulgt op på evalueringen af Center mod Menneskehandel, så indsatsen til bekæmpelse af menneskehandel kan tilpasses både på kort og længere sigt.

Fakta

- I perioden 2007 til 2016 er 597 mennesker identificeret som ofre for menneskehandel i Danmark. 82 procent af ofrene er handlet til prostitution, og 4 procent var mindreårige.
- Fra 2007 til 2016 kom 48 procent af de handlede fra Nigeria, 14 procent fra Rumænien, 7 procent fra Thailand og 4 procent fra Uganda.
- Reden Internationals krisecenter for udenlandske kvinder handlet til prostitution modtog i 2014 og 2015 i alt 79 kvinder.
- I perioden 2010 til 2015 er der rejst sigtelse for menneskehandel mod 111 personer. 72 personer er blevet dømt for forbruddet.

Center mod Menneskehandel (2016) (opgørelse for de første tre kvartaler af 2016)
 Als Research (2016) *Evaluering af Center Mod Menneskehandel*

Indsatser:

National handlingsplan om æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol: Der igangsættes en lang række initiativer under handlingsplanen, der skal modvirke æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Indsatsen indeholder bl.a. etablering af et nationalt rejsehold, der skal rådgive landets kommuner. Endvidere etableres et landsdækkende netværk af unge meningsdannere, som bl.a. skal gennemføre holdningsbearbejdende aktiviteter, og Dialogkorpset udvikles til bl.a. at skabe dialog om køn, seksualitet og familie. Samtidig styrkes bl.a. medarbejdere på kvindekrisecentret og udvalgte vejledere i grundskolers kompetencer, og der gøres op med berøringsangsten for bedre at kunne spotte børn, unge og voksne udsat for æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

Ungdomstopmøde om ligestilling og social kontrol: Der afholdes et ungdomstopmøde om ligestilling, kønsroller og negativ social kontrol blandt unge i etniske minoritetsmiljøer og med deltagelse af en række meningsdannere og rollemodeller.

Oplysning om rettigheder og ligestilling i etniske minoritetsmiljøer: I satspuljen er der afsat midler til en rettighedsindsats målrettet hhv. mænd og kvinder med etnisk minoritetsbaggrund. Indsatsen skal bidrage til at give viden og skabe debat om rettigheder, ligestilling og social kontrol blandt nytilkomne og indvandrere. Derudover igangsættes en undersøgelse af ligestilling, social kontrol og fædrolleren særligt blandt mænd med etnisk minoritetsbaggrund.

Styrket indsats mod digitale sexkrænkelser: I februar lancerede undervisningsministeren, justitsministeren og ligestillingsministeren en pakke med initiativer, der sætter ind over for hævnporno og digitale sexkrænkelser. Pakken har bl.a. fokus på politiets møde med den forurettede, styrker viden og opmærksomheden om problemerne på ungdomsuddannelser og de unges digitale kompetencer gennem bl.a. et etisk kodeks og en kampagne om digital dannelse. Som led i pakken udarbejdes der en fælles nordisk kortlægning og informati-

onsmateriale om sexisme og hadefulde ytringer målrettet børn og unge.

Unge opfattelse af køn, krop og seksualitet: Der gennemføres en undersøgelse af unges opfattelse af krop, køn og seksualitet, hvordan denne påvirkes af fx de digitale medier og spiller ind ift. trivsel, uddannelse og deres sociale liv.

Samlet indsats mod vold i nære relationer og ny national enhed: I satspuljen er der afsat midler til etablering af en national enhed om vold i nære relationer. Enheden skal blandt andet drive den nationale hotline og juridiske rådgivning til voldsudsatte samt stå for indsamling og formidling af viden om vold i nære relationer til relevante aktører. Derudover skal enheden drive efterværnsaktiviteter med psykologhjælp i form af sociale netværk til voldsudsatte kvinder og mænd og deres børn. Herudover er der med satspuljen afsat driftsmidler til hhv. Mødrehjælpens projekt »Ud af voldens skygge« og til Dialog mod volds behandlingstilbud til voldsudøvere.

Styrket oplysning og viden om vold i nære relationer: Der gennemføres en landsdækkende kampagne om vold i nære relationer særligt rettet mod unge. Endvidere vil der blive sat fokus på kærestevold i skoler og på ungdomsuddannelser gennem den årlige kreative konkurrence samt tilbud om oplysningsarrangementer i regi af Bryd Tavsheden. Derudover gennemføres der en undersøgelse af gensidig partnervold og en national undersøgelse om vold i Danmark, herunder om omfanget, den voldsudsatte og voldsudøveren, der kan sammenlignes med tidligere undersøgelser.

Styrkelse af det kommunale beredskab mod stalking: Som led i regeringens udspil »Stop Stalking – en styrket indsats mod stalking, forfølgelse og chikane« vil Dansk Stalking Center gennemføre et pilotprojekt i Esbjerg Kommune. Projektet omfatter metodeudvikling og konkrete aktiviteter fx udvikling af handleplaner, tværfagligt samarbejde, vidensopbygning, informationsmateriale mv.

Styrke fokus på LGBTI-personer i uddannelsessystemet: I forsommeren 2016 tilsluttede undervisningsministeren sig UNESCO's »Call for Action« om LGBTI-personer i uddannelsessystemet, som der følges op på.

Opbakning til Happy Copenhagen i 2021: Regeringen vil gennem en støtteerklæring bakke op om Happy Copenhagen arbejde med at tiltrække Eurogames og WorldPride til København i 2021. Samtidig vil kulturministeren og ligestillingsministeren gå i dialog med fx Spillerforeningen, Danmarks Idrætsforbund og Dansk Boldspil Union for at undersøge, hvordan de kan bidrage til at fremme åbenhed og tolerance over for LGBTI-personer i idræt og sport.

Styrket indsats mod menneskehandel: Med satspuljeaftalen for 2017 er der afsat 9,4 mio. kr. over fire år til en styrkelse af indsatsen mod menneskehandel i Danmark. De nye initiativer omfatter bl.a. en informationsindsats, der skal øge fokus på retsforfølgelse af bagmænd og styrke den opsøgende indsats overfor mulige mindreårige ofre for menneskehandel i asylsystemet. Desuden styrkes den opsøgende indsats overfor mulige ofre for menneskehandel i Region Syddanmark i regi af Pro Vest. Satspuljepartierne vil i efteråret drøfte den fremtidige indsats til bekæmpelse af menneskehandel efter udløbet af den nuværende handlingsplan for 2015-18. Endelig forventer regeringen på vegne af Danmark at ratificere ILO's protokol til konvention 29 om styrket indsats mod tvangsarbejde.

2. BEDRE UDNYTTELSE AF RESSOURCER OG TALENTER

Et samfund, hvor alle har lige muligheder, giver frihed til den enkelte til at vælge sin egen levevej og udnytte sit fulde potentiale. Samtidig bidrager det til udvikling og vækst i Danmark, når alle ressourcer og talenter kommer i spil.

Fremme ligestilling for børn og unge i dagtilbud og uddannelse

Alle uanset køn skal have lige muligheder for at udfolde sine potentialer og udleve sine drømme. Der skal være plads til at være pige og dreng på forskellige måder, og børn skal have rollemodeller af begge køn at spejle sig i både i dagtilbud og uddannelsessystemet.

Der eksisterer i dag mange indgroede bevidste og ubevidste normer om køn, som præger bl.a. læreres, pædagogers og forældres møde med og tilgang til børn og unge. Forestillinger og forventninger til piger og drenge skal ikke stå i vejen for det enkelte barns frie valg og udfoldelsesmuligheder.

I folkeskolen klarer pigerne sig generelt bedre end drengene. Til gengæld er drengene glattere for at gå i skole, og de klarer sig bedre inden for naturvidenskabelige fag. Det kan i dag være en udfordring for den enkelte unge mand eller kvinde at vælge en uddannelse, som typisk kun vælges af det andet køn. I dag vælger få mænd fx omsorgsfag, og få kvinder vælger at uddanne sig inden for fx it og programmering. På fremtidens arbejdsmarked er der brug for fleksibilitet og dygtige medarbejdere og blandt andet it-specialister.

Ligestilling skal tænkes ind fra børn er helt små, og dagtilbud og uddannelsessystemet skal udfordre alle, så de bliver så dygtige som muligt, og alle talenter kommer i spil.

Fakta

- Andelen af drenge, der som minimum vil få en ungdomsuddannelse, er 90 procent og 95 procent for piger. For drenge med udenlandsk herkomst er andelen 81 procent og 92 procent for piger.
- I folkeskolen klarer piger sig bedre end drenge, når det kommer til læsning (22 points forskel).
- Drengene klarer sig bedre end pigerne, når det kommer til matematik (10 points forskel).
- 67 procent af drengene i 4.-9. klasse angiver den bedst mulige sociale trivsel, for pigerne er det 57 procent.
- I 2016 var 67 procent af ansøgerne, der gik direkte fra grundskolen til erhvervsuddannelserne drenge. 94 procent af ansøgerne inden for området »Teknik, håndværk og transport« var drenge, mens 82 procent blandt ansøgerne inden for området »Omsorg, sundhed og pædagogik« var piger.
- I 2016 udgjorde kvinder 27 procent af optaget på de videregående it-studier og knap 11 procent af optaget på IT-Universitets Software-udvikleruddannelse.
- Kvinder udgjorde i 2016 56 procent af det samlede optag på videregående uddannelser.
- I 2016 var 31 procent af de optagne inden for det pædagogiske område mænd, mens 69 procent var kvinder.
- Mænd udgør 2,7 procent af de ansatte pædagoger i vuggestuer, 6,7 procent i børnehaver og 6,8 procent i integrerede institutioner.

Undervisningsministeriets profilmodel 2015

KORA (2016) *PISA 2015-Danske unge i en international sammenhæng*

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016)

Den nationale trivselsmåling i folkeskolen

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016)

9. og 10. klasselevernes tilmeldinger til ungdomsuddannelserne og 10. klasse mv. 2016

DI (2016) *For få kvinder uddanner sig til it-specialister*

KOT (2016)

Uddannelses- og Forskningsministeriet (2016) *Optag 2016:*

Køn

BUPL (2015)

Fremme ligestilling på arbejdsmarkedet og i ledelse

Ligestilling er en forudsætning for lige muligheder og adgang for alle til at udfolde sig på arbejdsmarkedet. Fremme af ligestilling på arbejdsmarkedet bidrager til styrket konkurrenceevne og vækst i Danmark.

Danmark er blandt de lande med højest erhvervsfrekvens for kvinder. Men der er fortsat stor forskel på mænd og kvinders valg af arbejdsområde. Kvinder arbejder i høj grad i det offentlige, mænd i det private, og kvinder tjener i gennemsnit mindre end mænd. Selvom der er fremskridt, er det fortsat i høj grad mænd, der sidder på topposterne i både det offentlige og i private virksomheder. Undersøgelser peger på, at mangfoldighed bidrager til højere profit, innovation og bedre trivsel på arbejdspladsen.

I Danmark er der en skæv fordeling af forældreorloven. Orloven betragtes af mange som »mors orlov«, og mange mænd kender ikke til deres rettigheder og muligheder for at tage orlov. Det er godt for fædrene, børnene og mødrene, når fædre tager orlov, og det bidrager til et mere ligestillet arbejdsmarked og til attraktive arbejdspladser.

Der er fortsat behov for at have fokus på det kønsopdelte arbejdsmarked, kvinder i ledelse og fordelingen af orlov mellem mænd og kvinder i samarbejde med centrale aktører.

Fakta

- 74 procent af de beskæftigede i den private sektor er mænd, mens 78 procent af de beskæftigede i kommuner og regioner er kvinder.
- Andelen af kvindelige topchefer i det offentlige er steget fra 19 procent i 2013 til 28 procent i 2015. I kommunerne er andelen af kvindelige topchefer steget fra 25 procent i 2013 til 27 procent i 2015.
- Andelen af kvindelige generalforsamlingsvalgte bestyrelsesmedlemmer i børsnoterede selskaber er steget fra 9,6 procent i januar 2012 til 15,9 procent i august 2016.
- Ifølge DI, er andelen af generalforsamlingsvalgte kvinder i Large Cap selskaber steget fra 10 procent i 2008 til 26 procent i 2016. Andelen af kvindelige adm. direktører i virksomheder med over 50 ansatte er steget fra ca. 7 procent i 2002 til over 12 procent i 2015.
- Når der tages højde for, at mænd og kvinder typisk har forskellige uddannelser, jobs mv. er den uforklarede lønforskel mellem 4 og 7 procent.
- Virksomheder med mest mangfoldighed i ledelsen tjener 6 procentpoint mere profit end gennemsnittet, og virksomheder med mest mangfoldighed tjener 13 procentpoint mere profit end virksomheder med lavest mangfoldighed.
- I 2014 holdt dagpengeberettigede mødre i gennemsnit 296 dages orlov og fædre 30 dage.
- 44,7 procent af de dagpengeberettigede fædre holder mellem 1 og 14 dages orlov, og hver femte far holder ingen orlov.
- Fædre ansat i offentlige stillinger holder 50 dages orlov, mens fædre ansat i private virksomheder holder 25 dage. Selvstændige fædre holder 15,6 dages orlov.
- Fædre ansat i mandedominerede brancher holder 5 dages mindre orlov end gennemsnittet. Fædre bosiddende i Hovedstadsområdet med en lang videregående uddannelse holder 51,5 dages orlov.

SFI (2016) *Et kønsopdelte arbejdsmarked*

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016) *Resultat af ligestillingsredegørelser 2015 – Hovedrapport*
Erhvervsministeriet (2016)

DI (2017) *Markant flere kvinder i ledelse og bestyrelser*

SFI (2013) *Lønforskelle mellem mænd og kvinder 2007-2011*

ISS & Proacteur (2016) *Mangfoldig ledelse giver højere indtjening*

Danmarks Statistik for Ligestillingsafdelingen (2016)

Styrke bevidsthed om køn og ligestilling i offentlige myndigheder og tilbud

Det offentlige har en rolle at spille i forhold til at sikre, at tilbud og ydelser til borgere kommer alle til gode uanset køn.

Kvinder og mænd kan have forskellige behov, ressourcer og adfærd. Ved at medtænke køn og ligestilling i de offentlige ydelser kan lige muligheder for alle fremmes, og kvaliteten i offentlige tilbud øges.

Sundhedsområdet er et af de områder, hvor mænd har særlige udfordringer. Mænd lever i gennemsnit kortere tid end kvinder, går mindre til lægen og opdager oftest sygdomme for sent. Samtidig er mænd overrepræsenteret blandt mis-

brugere og hjemløse. Der er også udfordringer i forhold til mænds rolle som fædre fx i forhold til samvær, og nogle fædre oplever, at de ikke altid modtager oplysninger om deres børn fra det offentlige. Der kan også være en særlig ligestillingsudfordring i forhold til de nuværende regler for udbetaling af børne- og ungeydelsen.

Der er behov for fortsat at have fokus på køn og ligestilling i de offentlige ydelser, herunder at skabe opmærksomhed om kønsforskelle gennem data og analyser.

Fakta

- Fra 2013 til 2015 er andelen af kommuner, der anvender kønsopdelte data ved udarbejdelse af kampagner og oplysningsmaterialer m.m. steget fra 42 til 52 procent.
- Kvinder lever i gennemsnit 3,9 år længere end mænd.
- I 2015 stod mænd for under 40 procent af det samlede antal kontakter til lægen.
- Tre gange så mange unge mænd som unge kvinder har ikke været hos lægen inden for det seneste år.
- Mænd har 18 procent større risiko for at udvikle kræft og næsten 40 procent større dødelighed af kræft.
- For hver 100 kvinder, der dør af hjertekarsygdomme, dør 160 mænd og for hver 100 kvinder, der dør af diabetes, dør 145 mænd.
- 3 ud af 4 danskere, der begår selvmord, er mænd.

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling (2016) *Resultat af ligestillingsredegørelser 2015 - Hovedrapport*
Danmarks Statistik. (2016) *Middelleveetid 2014/2015: Befolkning og valg.*

Danmarks Statistik. (2016) *Lægebeføg mv. 2015: Levevilkår.*

YouGov for Forum for Mænds Sundhed (2015)

Selskab for Mænds Sundhed (2014)

Center for Selvmordsforskning (2014) *Statistikbanken*

Indsatser:

Opfølgning på anbefalinger fra Udvalg for ligestilling i dagtilbud og uddannelse: Udvalget for ligestilling i dagtilbud og uddannelse kommer til foråret med en række anbefalinger rettet mod de forskellige aktører på området. De enkelte aktører og ministerier følger op på udvalgets anbefalinger. Udvalget, som samler relevante aktører, mødes efter ca. et år for at gøre status.

Styrket it-interesse blandt piger: Der gennemføres i 2017 et pilotprojekt om, hvordan it og programmering i folkeskolen kan målrettes begge køn for også at vække talenterne blandt pigerne samt interessen for it-uddannelser. Efterfølgende skal der udvikles en indsats på tværs af virksomheder og uddannelsesinstitutioner, som skal bidrage til at fremme kvinder og pigers interesse for it og programmering.

Kampagne om fædres brug af orlov: Der er i satspuljeaftalen afsat 4,5 millioner over 4 år til en landsdækkende kampagne for at fremme fædres brug af orlov. Kampagnen udvikles i dialog med en række virksomheder, organisationer mv. samt faglige organisationer. Kampagnen skal gennem fx debat, oplysning, inspirationsmateriale til virksomheder og rollemøder bidrage til at fremme fædres brug af orlov. Der udarbejdes endvidere en undersøgelse af effekter af fædres brug af orlov.

Ændring af barselsdagpengeregler til selvstændige: For at øge fleksibiliteten for selvstændige og muligheden for at oppebære dagpenge under barsel er der i finanslovsaftalen for 2017 afsat 21,2 mio.kr. årligt til ændring af reglerne. Det bliver her-

efter muligt for selvstændige at genoptage arbejdet i virksomheden i op til 25 pct. af den normale arbejdstid og modtage barselsdagpenge svarende til 75 pct. Når reglerne træder i kraft den 1. juli 2017, vil der blive orienteret om de nye regler på Beskæftigelsesministeriets hjemmeside samt på Borger.dk.

Evaluering af »den danske model for en mere ligelig kønsfordeling i bestyrelser«: I 2017 vil der blive foretaget en evaluering af reglerne om den kønsmæssige sammensætning i ledelsen i de største private virksomheder og statslige institutioner og statslige virksomheder i Danmark. Evalueringen vil være færdig i 2017. Regeringen vil endvidere fortsat arbejde aktivt for, at der ikke gennemføres EU lovgivning om kønsfordelingen i selskaber.

Indberetning af ligestillingsredegørelser: I 2017 indberettes ligestillingsredegørelser for stat, kommuner og regioner. I 2018 vil resultaterne blive præsenteret i en hovedrapport og på hjemmesiden www.ligestillingidanmark.dk.

Talentbarometer: Som et redskab til at følge udviklingen i kønsfordelingen blandt det videnskabelige personale på universiteterne vil Uddannelses- og Forskningsministeriet i samarbejde med Danske Universiteter udvikle et nationalt talentbarometer. Barometeret skal være med til at sætte fokus på området og give et nemt og overskueligt overblik over udviklingen. Barometeret offentliggøres primo 2017.

Digital kommunikation til begge forældre: Digitaliseringsstyrelsen vil tage initiativ til at få udarbejdet en samlet vejledning til de relevante myndigheder, sådan at myndighederne kan hjælpes til at overholde de gældende regler for information til begge forældre.

Udbetalingsreglerne for børne- og ungeydelse: Skatteministeriet vil undersøge, hvordan udbetalingsregler for børne- og ungedydelser kan ændres, så fædre og mødre i højere grad ligestilles.

Undersøgelse af muligheden for momsfrigørelse af fertilitetsbehandlinger: På momsområdet har der hidtil været gældende praksis, at det alene er fertilitetsbehandling af kvinder, som har en indikation af infertilitet, der kan modtage momsfri fertilitetsbehandling. Skatteministerien har arbejdet på at få ændret denne praksis, så momsfrigørelse også gælder for par, hvor det er manden, der har fået konstateret nedsat fertilitet. Praksisændringen vil blive meldt ud inden længe.

Styrket indsats særskilt til mænd med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen: I satspuljeaftalen 2017-2020 er der afsat midler til at sikre målrettede tilbud særskilt til mænd med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen.

HPV-vaccination til unge mænd der er tiltrukket af mænd: I satspuljeaftalen 2017-2020 er der afsat 5 mio. kr. til en nuanceret informationsindsats om HPV-vaccination samt til at undersøge mulighederne for en pilotafprøvning af HPV-vaccinationstilbud målrettet unge mænd, som er tiltrukket af mænd (2017-2018).

Rehabilitering efter kræft: I satspuljeaftalen 2017-2020 er der afsat 135 mio. kr. og 50 mio. kr. årligt fra 2021 til et løft i den kommunale rehabilitering, så patienter i hele landet modtager et ensartet og målrettet tilbud om rehabilitering til et godt liv efter kræft. Mænd takker oftere end kvinder nej til et rehabiliteringstilbud, og derfor forventes det også, at særligt mænd vil få glæde af mere målrettede tilbud. Sundhedsstyrelsen har – med inddragelse af relevante parter som patientforeninger, regioner, kommuner og faglige selskaber – fået til opgave at opdatere de faglige anbefalinger for rehabiliteringen.

Handlingsplan for det Europæiske Forskningsrum: Som opfølgning på den europæiske køreplan for et styrket euro-

pæisk forskningsrum (European Research Area – ERA) har Danmark i 2016 præsenteret den danske køreplan for det europæiske forskningsrum 2016-20. Både den europæiske og den danske køreplan sætter fokus på, hvordan ligestilling mellem kønnene og integration af kønsaspekter i forskning kan styrke europæisk forskning. Uddannelses- og Forskningsministeriet vil i 2017 følge udviklingen i arbejdet med den danske køreplan.

3. GLOBAL LIGESTILLINGSINDSATS

Danmark spiller en aktiv rolle i indsatsen for at fremme ligestilling globalt. I samarbejde med ligesindede lande er Danmark med til at løfte barren og fremme ligestilling for de kvinder og piger, som ikke har adgang til grundlæggende menneskerettigheder. Danmark kan samtidig lære af andre landes erfaringer.

Aktiv dansk indsats i bekæmpelse af overgreb og vold mod kvinder
På trods af fremskridt udgør vold og overgreb mod kvinder fortsat et af de allerstørste problemer globalt. Samtidig er sexismen et stigende problem, som kan afholde særligt kvinder fra at deltage i det offentlige rum og blande sig i samfundslivet.

Kvindens ret til selv at bestemme med hvem, hvornår og hvor mange børn, de ønsker, er afgørende for kvinders muligheder i forhold til uddannelse, deltagelse på arbejdsmarkedet og i beslutningsprocesser.

Der er behov for at fortsætte arbejdet med at fremme kvinders og pigers seksuelle og reproduktive sundhed og rettigheder og fastholde fokus på bekæmpelse af sexismen, vold og overgreb mod kvinder globalt.

Fakta

- I EU har 1 ud af 3 kvinder efter det fyldte 15. år oplevet fysisk og/eller psykisk vold. 18 procent kvinder har været udsat for stalking.
- Mindst 119 lande har lovgivet mod vold i hjemmet, 125 har lovgivet mod sexchikaner og 52 lande har lovgivet mod voldtægt begået af en ægtefælle.
- I 2 ud af 3 drab, der begås af en partner eller inden for familien, er ofret en kvinde.
- Hver dag bliver 47.700 af verdens piger under 18 år gift.
- Omkring 200 millioner piger og kvinder i 2015 har været udsat for omskæring. 44 millioner af dem var under 15 år.

FRA (2014) *Violence Against Women Survey*

UN Economic and Social Affairs (2015) *The World's Women 2015: Trends and Statistics*

UNFPA (2016) *The State of World Population 2016*

UNICEF (2016) *Female Genital Mutilation/Cutting: A Global Concern*

Aktiv dansk indsats i kvinders deltagelse i samfundet globalt

Verden over skal alle uanset køn have lige muligheder for at deltage i samfundet.

Pigers uddannelsesniveau er løftet som led i en stærk global prioritering af området. Men for mange kvinder er lige deltagelse på arbejdsmarkedet og i beslutningsprocesser fortsat en utopi. Det er en barriere for vækst, udvikling og produktivitet, når den ene halvdel af befolkningen ikke kan del-

tage på lige fod. Hvis der globalt var fuld ligestilling på arbejdsmarkedet, ville det årlige globale BNP stige med 26 procent frem mod 2025².

Der skal fortsat arbejdes aktivt internationalt for at sikre pigers og kvinders lige adgang og muligheder for at deltage i samfundet, i uddannelse og på arbejdsmarkedet.

Fakta

- Fra 2000 til 2014 faldt antallet af piger, der ikke gik i grundskole på verdensplan med 45 procent. 61 millioner piger i grundskolealderen går stadig ikke i skole.
- Kvinder arbejder i højere grad end mænd inden for den uformelle sektor og har ringere adgang til sociale beskyttelsesforanstaltninger såsom pension, arbejdsløshedsunderstøttelse og barsel.
- På verdensplan tjener kvinder i gennemsnit 23 procent mindre end mænd. Kvinders sandsynlighed for at være i beskæftigelse er 27 procentpoint mindre end mænds.
- For hvert ekstra år en pige går i skole, stiger hendes fremtidige indkomst med 10 til 20 procent, og et års ekstra skolegang for en befolkning øger et lands BNP med gennemsnitligt 0,37 % pr. år.

UNESCO (2014) *Leaving no one behind: How far on the way to universal primary and secondary education?*

ILO (2016) *Women at Work - Trends 2016*

UNGEI (2014) *Accelerating Secondary Education for Girls: Focusing on Access and Retention*

UNESCO (2011) *Education Counts: Towards the Millennium Development Goals*

Indsatser:

Styrkelse af kvinders økonomiske muligheder globalt: Som repræsentant for Danmark ved FN's Kvindekommissions samling i marts 2017 vil ligestillingsministeren arbejde målrettet på at løfte barren internationalt for kvinders rettigheder og fremme af kvinders lige økonomiske muligheder og deltagelse på arbejdsmarkedet.

² McKinsey Global Institute (2015) *The Power of Parity: How Advancing Women's Equality Can Add \$12 Trillion to Global Growth*

Et styrket europæisk fokus på ligestilling på arbejdsmarkedet og i uddannelse: Det maltesiske og estiske EU-formandskab vil styrke viden- og erfaringsudveksling blandt de europæiske lande med fokus på kvinders kompetencer på arbejdsmarkedet og kvinder og mænds kønsstereotype uddannelsesvalg med henblik på at nedbryde det kønsopdelte arbejdsmarked.

Barbershop konferencer om ligestilling: Der afholdes tre konferencer om mænd og ligestilling i regi af Nordisk Ministerråd i hhv. Stockholm og København i 2017 og 2018. Konferencen i København arrangeres i samarbejde med UN Women i efteråret, og der vil blive sat fokus på ligestilling i det offentlige rum, herunder sexisme og hadytringer i medier og politik.

Formandskab for Europarådet: I november 2017 og et halvt år frem overtager Danmark formandskabet for Europarådet, der med 47 medlemslande arbejder for at fremme demokrati, retssamfund og respekt for menneskerettighederne. Under formandskabet vil fremme af ligestilling være en dansk prioritet. Danmark vil aktivt indgå i udarbejdelsen af en ny flerårig ligestillingsstrategi. Strategien forventes at blive lanceret på en international konference i Danmark i foråret 2018.

Aktiv opfølgning på FN's verdensmål for bæredygtig udvikling (SDG'erne), herunder mål 5 om ligestilling: Regeringen præsenterer i 2017 en handlingsplan for, hvordan Danmark vil følge op på de 17 verdensmål for bæredygtig udvikling. Opfølgningen på mål 5 om ligestilling mellem kønnene indgår som en del af handlingsplanen.

Styrkelse af kvinders rettigheder og bekæmpelse af sexisme: Det norske formandskab af Nordisk Ministerråd vil, som opfølgning på det danske formandskab, afholde en konference om sexisme og hadytringer, og de nordiske lande vil i fællesskab udarbejde informationsmateriale rettet mod unge. Danmark vil i regi af Europarådet arbejde på, at der fremlægges en rekommandation om sexisme. På Kvindekommissionens samling vil Danmark sammen med UK sætte sexisme og kønsstereotyper på dagsordenen ved et fælles event, og der vil blive lagt en aktiv dansk linje for fremme af kvinders og pigers rettigheder, bekæmpelse af alle former for vold mod kvinder og styrkelse af kvinders muligheder for at blive økonomisk uafhængige.

Status på initiativerne fra Perspektiv/ og handlingsplan 2016

Indsatsområde	Antal initiativer	Gennemført	Igangsæt	Ikke gennemført
Rettigheder og frihed for den enkelte	7	3	4	0
Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter	8	6	2	0
Global ligestillingsindsats	5	4	1	0

Indsatsområder	Gennemført	Igangsæt	Ikke gennemført
<i>Rettigheder og frihed for den enkelte</i>			
Styrket indsats mod menneskehandel	X		
Oplysende aktiviteter, som skal modvirke sexisme og hadytringer i den offentlige debat og på nettet		X	
Oplysning, ny viden og international erfaringsudveksling om bekæmpelse af vold		X	
Styrket indsats over for stalkingudsatte		X	
Styrkede tilbud til voldsudsatte kvinder og mænd og til unge, der er udsat for kæreste vold		X	
Tidlig og styrket fokus på rettigheder og ligestilling blandt indvandrere, flygtninge og etniske minoriteter	X		
Indsats mod social kontrol og æresrelaterede konflikter i etniske minoritetsmiljøer		X	
<i>Bedre udnyttelse af ressourcer og talenter</i>			
Fremme af ligestilling for børn og unge i skole og uddannelse	X		
Ligestilling i dagtilbud og mandlige pædagoger	X		
Dialog med erhvervslivet om orlov for fædre		X	
Opdateret viden om udviklingen i det kønsopdelte arbejdsmarked	X		
Opfølgning på "Den danske model for en mere ligelig kønsfordeling i bestyrelser"	X		
Fokus på køn og ligestilling i de offentlige ydelser i stat, regioner og kommuner	X		
Styrket adgang til data og nøgletal om udviklingen i ligestilling	X		
Det offentliges digitale kommunikation med forældre		X	
<i>Global ligestillingsindsats</i>			
Aktiv dansk deltagelse i FN's Kvindekommissions samling	X		
Verdens største konference om piger og kvinder kommer til København	X		
Styrkelse af Nordisk Ministerråds fokus på sexisme og hadytringer		X	
Fokus på LGBT-personer på IDAHO Forum i København	X		
Ligestillingsarbejdet i EU	X		

Hermed slutter redegørelsen.
